

สัมฤทธิ์ผลของนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง

THE ACHIEVEMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT POLICY
OF RAJABHAT UNIVERSITIES IN CENTRAL REGION GROUPจากุพจน์ มีสันต¹ สมาน งามสนิ² สุดใจ ทูลพานิชย์กิจ³ บุญเรือง ศรีเหรียญ⁴Chatuphat Meesanthat¹ Sman Ngamsnit² Sudjai Toolpanichkit³ Boonroeng Sriheran⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง สัมฤทธิ์ผลของนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์นโยบายบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางและการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ศึกษาการประเมินนโยบายบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาค 3) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนโยบายบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบ Sequential Exploratory Design ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักสนับสนุนข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 52 คนที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง 3 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา

การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 52 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่านโยบายบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และขั้นตอนการติดตามประเมินผลนโยบาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้ (1) การระบุปัญหา (2) การริเริ่มกำหนดนโยบาย (3) การแต่งตั้งคณะทำงาน (4) การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (5) การยกร่างและจัดทำนโยบาย (6) การประกาศใช้นโยบายโดยนโยบายจัดทำในรูปของยุทธศาสตร์

ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ 1 ปี (2) การจัดโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน (3) การจัดสรรทรัพยากร (4) การจัดรูปแบบการสื่อสาร

ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลนโยบาย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้ (1) การติดตามผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการตรวจสอบภายใน (2) การวัดผลสำเร็จของแผนงานและโครงการ (3) การติดตามและประเมินผลนโยบายตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ (4) การจัดความพึงพอใจของผู้รับบริการ (5) การรับข้อร้องเรียนจากผู้รับบริการ (6) การรายงานผลการดำเนินงานประจำปี

สัมฤทธิ์ผลนโยบายบริหารจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้คะแนนสูงในงานประกันคุณภาพ ไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่แท้จริง การรับและสานต่อนโยบาย เพื่อการปฏิบัติ ไม่ต่อเนื่อง ไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมหาวิทยาลัย

¹ นักศึกษาปริญญาเอกสาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

² รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³ รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณาจารย์และบุคลากร เพิ่งเริ่มต้นตัวกับระบบนโยบาย จึงยังไม่เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย ยังขาดความพร้อมในด้านคุณภาพอีกหลายประการ เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ ช่องทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยเข้าใจนโยบาย ไม่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปรับปรุง

คำสำคัญ: สัมฤทธิ์ผล นโยบาย การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง

ABSTRACT

The objectives of the research entitled the Achievement of Educational Administration of Rajabhat Universities of Central Region Group were 1) to analyze the educational administration policy and the implementation of the policy of Rajabhat Universities in Central Region group 2) to evaluate the educational administration policy of Rajabhat Universities in Central Region group, and 3) to study the achievement of the educational administration policy of Rajabhat Universities in Central Region group,

The research methodology used was the mixed sequential exploratory design using the qualitative method as the main method, and supported by the quantitative method. Qualitative data were collected by structured in – depth – interview with 52 key informants from three Rajabhat universities in central region.

Quantitative data were also collected by questionnaires from 52 samples from three Rajabhat universities in central region, aside from the key informants

Findings were as follows:

1. The process of policy formulation consisted of 6 steps; (1) problem identification, (2) policy invention, (3) working group assignment, (4) data and information gathering, (5) policy drafting and (6) strategies formulation for policy implementation.

2. The process of policy implementation consisted of 4 steps; (1) 1 year operational plan setting, (2) operational organizing, (3) resource allocation, (4) communication channel setting

3. Follow-up and evaluation process consisted of 6 steps; (1) operational follow-up by internal auditors, (2) project and program achievement measurement, (3) achievement follow-up as set by the strategies, (4) stakeholders satisfaction survey, (5) complaints from customer's collection and (6) annually operation report.

4. The achievement of the educational administration policy of Rajabhat Universities in Central Region group was at middle level. Because the objectives of the policy were set for the high score in the quality assurance, not in the reality. The succession of the policy was not continuous, there was no appropriate budget to support the policy. University administrators, faculties and personnel lack policy insight. There were not enough human resources who

held the academic ranks, such as professor, associate professors and assistant professor. The effective communication channel to promote the policy enhancing needed to be improved.

Keywords: Achievement, Educational, Management Policy Rajabhat Universities in Central Region

บทนำ

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีแนวทางในการดำเนินงานในลักษณะของการเป็นมหาวิทยาลัยไทย ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเป็นมหาวิทยาลัยแห่งความมั่นคงทางปัญญา มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงแก่นของภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้การสร้างสรรค์และการพัฒนาองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย มีจุดเน้นที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาท้องถิ่น โดยนำเอาท้องถิ่นเป็นฐานในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ของสถาบันราชภัฏ ที่ไม่มีความจำเพาะตัวเนื้อหาสาระของความรู้เท่านั้น แต่ต้องประกอบด้วยจิตวิญญาณอันได้แก่ ความเชื่อ คุณค่าและความภูมิใจด้วย (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2545: online) ซึ่งหมายความว่า สถาบันราชภัฏต้องเป็นแหล่งความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างเจตคติที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริม อนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับบัณฑิตที่สำเร็จจากสถาบันราชภัฏ ที่กำหนดให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการที่จะมีค่านิยมและทักษะที่เหมาะสมกับสังคมไทย มีจิตสำนึกเห็นแก่ส่วนรวมและจิตสำนึกในความเป็นไทย มีความรู้คู่ความดี ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีสำนึกในความเป็นไทย รักผูกพันต่อท้องถิ่นแต่ปัจจุบันต้องตระหนักถึงความต้องการของตลาดงาน

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูประบบการศึกษาทุกระดับโดยเน้นหนักให้ปรับปรุงหลักสูตร และปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา นับตั้งแต่การประชุมรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปที่เมือง Bologna ประเทศอิตาลี เมื่อปี พ.ศ. 2542 และมีข้อตกลง Bologna Process ประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปจึงปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษามุ่งเน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcome) ในแต่ละคุณวุฒิ และได้ขยายผลการดำเนินการมาตามประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

ประเทศไทยนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ที่ให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ซึ่งได้สอดคล้องกับเป้าหมายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551 - 2565) คือ “การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยเพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพสู่ตลาดแรงงานและพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ รวมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย...” จึงทำให้สังคมไทยเริ่มตั้งคำถามเรื่อง “คุณภาพ” บัณฑิต หลักสูตร และระบบควบคุมคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่ท้าทายและกดดันสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งใช้การศึกษาเสริมสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคของสังคมฐานความรู้ท่ามกลางการแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในการปรับเปลี่ยนให้ทันเหตุการณ์

และประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ด้วยสาเหตุที่กล่าวมานี้ จึงเป็นที่มาของการศึกษานโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นโยบายและการนำนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลางไปสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาการประเมินผลนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มภาคกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

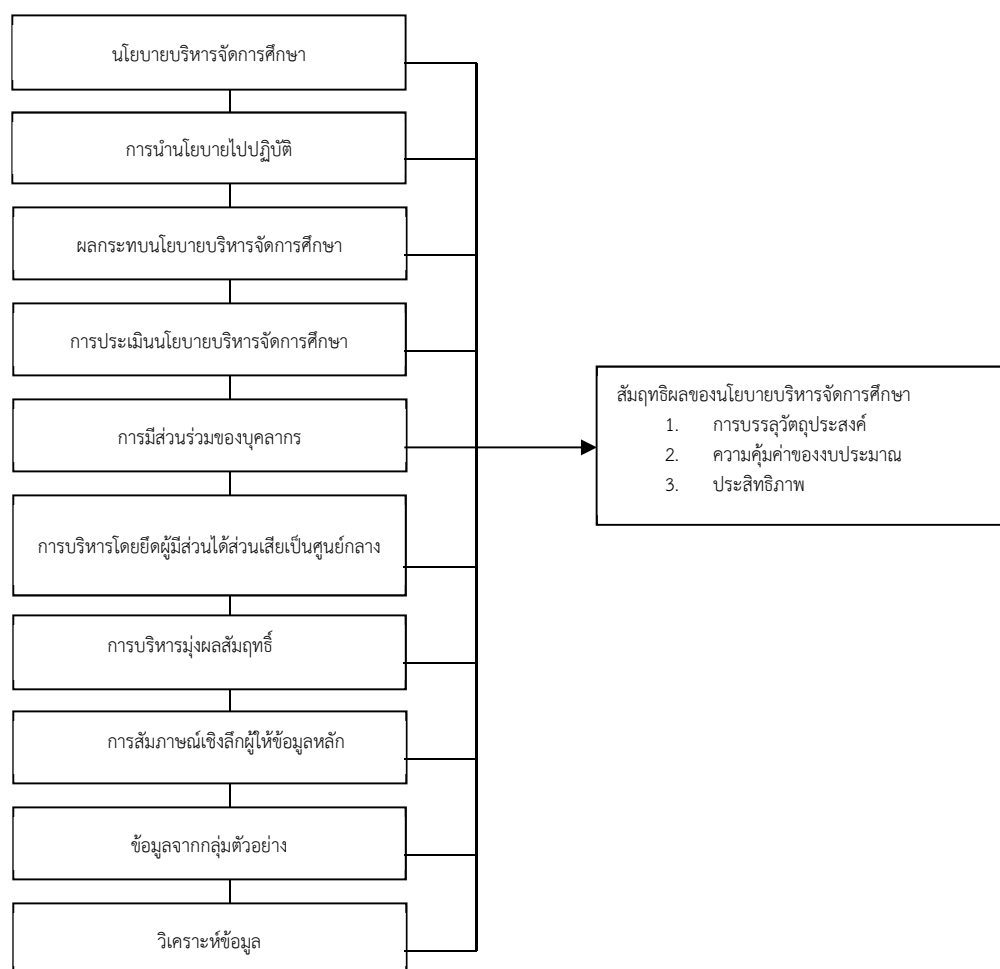
ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในขอบข่ายคำถามวิจัย และวัตถุประสงค์ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) คือ นโยบายการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง การดำเนินการ (Process) คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง และผลผลิต (Output) ของนโยบาย คือ ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายบริหารจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางและผลกระทบจากการนำนโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง

ขอบเขตด้านพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง จำนวน 9 มหาวิทยาลัย ซึ่งมีเหตุผลในการเลือกศึกษา โดยยึดเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการคลัง ในการชี้แจงคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต่อสภาผู้แทนและวุฒิสภา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงระยะเวลาในการศึกษาวิจัย คือ ศึกษาข้อมูล นโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลางเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552-2555 เป็นระยะเวลา 3 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวความคิดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิดของซาปาเตียร์ (Sabatier) และ William N. Dun ซึ่งได้พูดถึงการระบายนโยบาย พบว่านโยบายนั้นได้เน้นไปที่นโยบายการศึกษา และการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงได้นำมาศึกษา ตามกรอบการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบการวิจัยเรื่อง สัมฤทธิ์ผลนโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง ในฐานะนักวิเคราะห์นโยบายและแผนของมหาวิทยาลัยราชภัฏมาหลายปี จึงอยากทราบว่่านโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภาคกลางในยุคการปฏิรูปการศึกษาได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างไร หน่วยปฏิบัติเป็นอย่างไร จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ออกแบบระเบียบวิธีการวิจัย แบบ Mixed Method Research โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและการวิจัยเชิงปริมาณสนับสนุน ในรูปแบบ ของ Sequential Exploratory Design (John W. Creswell, 2003) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยตามแนวทฤษฎีหลัก (Grounded Theory John W. Creswell 2007) เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง 3 แห่ง คือมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง (Structured In-Depth-Interview) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์ในคำถามที่ผู้ตอบสามารถตอบได้ทันที เมื่อฟังคำถามจบแล้ว ประเด็นสัมภาษณ์ครอบคลุมสภาวะปัจจุบันของโครงการวิจัย ตามแนวของ (David Silverman, 2005) ได้แก่ เริ่มคำถามด้วย What เรื่องที่วิจัยนั้นคืออะไร

How จะทำให้เป็นเช่นนั้นได้ด้วยวิธีการใด แล้วจึงถาม Why เพราะเหตุใด หรือทำไมจึงเป็นเช่นนั้น วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการพรรณนา (descriptive analysis) ตามแนวการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพของ David Silverman ซึ่งอธิบายไว้ว่า เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะแล้ว ตรวจสอบข้อมูลเพื่อลดปริมาณข้อมูลลงถ้าจำเป็น จากนั้นจัดทำเรื่องที่ศึกษาให้เป็นระบบ (systemizing) จัดทำระบบให้เป็นข้อมูล (data) จัดทำข้อมูลให้เป็นปริมาณ (quantity) เพื่อการอธิบายเชิงปริมาณประกอบในบางประเด็น โดยเริ่มด้วยการตรวจสอบข้อมูลเพื่อทราบว่าข้อมูลเพียงพอหรือไม่ ตอบคำถามวิจัยได้หรือไม่ ใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตามแนวของ (David Silverman, 2005) ได้แก่

1) ตรวจสอบข้อมูล 3 ด้านคือด้านเวลา สถานที่และด้านบุคคล เพื่อตรวจสอบดูว่า เวลา วิจัยต่างกัน สถานที่ต่างกัน บุคคลที่ให้ข้อมูลต่างกันข้อมูลจะเปลี่ยนไปหรือต่างจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยหรือทฤษฎีหรือไม่

2) การลดปริมาณข้อมูล ถ้าจำเป็น เป็นขั้นตอนพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูล เลือกข้อมูลที่มีลักษณะร่วมกันและแตกต่างกัน เพื่อกำหนดหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) โดยแบ่งเป็น 3 หน่วยย่อย คือหน่วยลงรหัส (recoding) หน่วยหัวเรื่องย่อย (context unit) และหน่วยแจกแจงปริมาณ (unit of enumeration) ซึ่งได้เตรียมไว้ตั้งแต่ขั้นตอนเก็บข้อมูล

3) การจัดระบบข้อมูล (Systemizing) เป็นการกำหนดให้ข้อมูลอยู่ในระบบที่จะใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปได้ง่าย โดยการจัดทำหมวดหมู่ของคำสำคัญหรือหมวดหมู่งาน จัดทำตารางคำสำคัญและตารางวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่มองเห็นไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นอยู่และกำลังจะเป็น

การวิจัยเชิงปริมาณ

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงใช้การวิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุน ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ในพื้นที่โครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ตัวแทนของประชากรที่สุ่มคัดเลือกมาโดยวิธีเจาะจงแบบง่าย (Simple random sampling) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง 3 แห่ง มีจำนวนที่เหมาะสมกับประชากรกำหนดไว้ที่ร้อยละ 10 ของประชากรตามแนวของ Earl Babbie (Earl Babbie, 2002)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่พัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Validity) ด้วยการหาค่า ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item Objective Congruence, IOC) ตามแนวของ Rovinelli and Hambleton (Earl Babbie, 2002) โดยคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าเท่ากับ 1 แล้ว นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจริง 30 ชุด เพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือ (reliability) หรือค่า Cronbach's Alpha, ได้ค่าเท่ากับ 1 แล้วนำไปใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจริง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสอดคล้องกันระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ พอสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง ดำเนินการขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย ได้แก่ การระบุปัญหาในการกำหนดนโยบาย การริเริ่มกำหนดนโยบาย การแต่งตั้งคณะทำงาน การรวบรวมข้อมูล การกร่างนโยบาย สภามหาวิทยาลัยเห็นชอบและการประกาศใช้นโยบาย

2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง มีขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามขั้นตอน คือการแปลงนโยบายเป็นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แผนงานและโครงการ การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ การจัดองค์กร และการจัดโปรแกรมสำหรับการปฏิบัติการตามนโยบาย

3. การติดตามและประเมินนโยบาย มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง มีขั้นตอนการติดตามและประเมินนโยบาย ได้แก่ การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยคณะกรรมการตรวจสอบภายใน ในการวัดความสำเร็จของแผนและโครงการตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ การวัดความพึงพอใจของผู้ให้บริการ การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้รับบริการกับส่วนราชการหรือองค์กรอื่นที่ภารกิจคล้ายคลึงกัน และการทำรายงานผลสำเร็จประจำปี

4. สัมฤทธิ์ผลนโยบายบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคกลาง มีการประเมินตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพของคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (สกอ) มี 9 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบกำหนดตัวชี้วัดไว้ชัดเจน รวมทั้งสิ้น 44 ตัวชี้วัด

สัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้ได้คะแนนสูงในงานประกันคุณภาพไม่ใช้วัตถุประสงค์ที่แท้จริง การรับและสานต่อนโยบาย เพื่อการปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง ไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณาจารย์และบุคลากร เพิ่งเริ่มต้นตัวกับระบบนโยบาย จึงยังไม่เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย ยังขาดความพร้อมในด้านคุณภาพอีกหลายประการ เช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ ช่องทางการสื่อสารเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยเข้าใจนโยบาย ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรส่งเสริมให้มีการนำองค์ความรู้ด้านกระบวนการนโยบายไปประยุกต์ใช้ เป็นกรอบในการปฏิบัติงานในการดำเนินพันธกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งในระดับบุคคลและทุกภาคส่วนของมหาวิทยาลัย

2) ทักษะในการสร้างองค์ความรู้ด้านกระบวนการนโยบาย จะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรได้เรียนรู้ถึงทักษะในการปฏิบัติงานที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน เป็นการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการบูรณาการทักษะการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) กระบวนการนโยบายเปรียบเสมือนเครื่องมือที่สร้างมาตรฐาน ในการปฏิบัติงานให้เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยจึงควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์

4) องค์ความรู้ด้านกระบวนการนโยบายจะทำให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการมีส่วนร่วม ที่มุ่งการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมภายในองค์กร เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่กับวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการปรับตัว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ อันจะนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อก้าวเข้าสู่สังคมฐานความรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ผู้บริหารองค์กรควรเข้าใจองค์กร รู้จักองค์กร และสิ่งแวดล้อมพร้อมเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างดี แล้วลองเปลี่ยนอุปสรรคทุกอย่างที่ขวางหน้าให้เป็นสิ่งที่ท้าทาย และสนุกกับทุกอุปสรรคที่เกิดขึ้น จะทำให้องค์กรนั้นอยู่ได้ในทุกสถานการณ์ของโลก และต้องถามตัวเองให้ได้ว่าต้องการอะไร

2) การตั้งวัตถุประสงค์เชิงปริมาณจากกลยุทธ์ขององค์กร ควรให้บุคลากรทุกคนได้เห็นเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม และเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน พร้อมกับกระบวนการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จากระดับบนสู่ระดับล่างขององค์กร มาเป็นแผนงาน ซึ่งจัดทำโดยกระบวนการนโยบาย

3) การประเมินสัมฤทธิ์ผลนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดองค์ประกอบพร้อมตัวชี้วัดไว้อย่างครบถ้วน องค์ประกอบที่สำคัญที่มหาวิทยาลัยราชภัฏควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษได้แก่

3.1 องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา วิสัยทัศน์ ปณิธาน วัตถุประสงค์และแผนดำเนินการควรมีการกำหนดตัวบ่งชี้หรือชี้วัดให้ชัดเจน ตรงประเด็น จัดทำแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน

3.2 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนา นักศึกษา ควรพัฒนาแบบประเมินการให้บริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา พัฒนาระบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาให้มีรูปแบบเดียวกันทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะและหลักสูตร

3.3 องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย มหาวิทยาลัยควรดำเนินการรวบรวม คัดสรรความรู้จากผลงานวิจัยเพื่อการเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมาย เช่นกลุ่มภาครัฐ เอกชน ทั้งผ่านทางเว็บไซต์สถาบันและสื่ออื่น ๆ

3.4 องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยควรมีการสนับสนุนส่งเสริม สร้างแรงจูงใจในการจัดทำโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น เช่น สนับสนุนด้านงบประมาณ การประกาศเกียรติคุณยกย่องผู้ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย

3.5 องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและการจัดการผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ กำหนดทิศทางการบริหารจัดการที่สามารถถ่ายทอดไปยังบุคลากรทุกระดับ สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจได้ในระดับที่เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์และบุคลากรใช้ระบบสารสนเทศ ในการพัฒนาการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ

3.6 องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณควรระบุเกณฑ์การจัดสรรเงินรายได้จากภายนอกให้ชัดเจน มีคู่มือปฏิบัติงานทางการเงิน เบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างเชิงคุณภาพและปริมาณและศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มเขตภาคกลาง การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้การวิจัยรูปแบบอื่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอื่น

2) ควรมีการศึกษาถึงองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของศาสตร์ด้านอื่นๆ ในวงกว้าง เพื่อเป็นการจัดการองค์ความรู้นั้นอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็พื้นฐานในการสร้างนิสัยใฝ่รู้และอาจนำไปสู่การสร้างข้อค้นพบทางองค์ความรู้หรือพัฒนาเป็นแนวคิดทฤษฎีใหม่

3) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบนโยบายแบบเจาะลึก แล้วนำผลจากการวิจัยนั้นมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกรอบในการปฏิบัติงาน

4) ควรมีการศึกษารูปแบบการนโยบายของภาครัฐและภาคเอกชนประเภทสถาบันอื่นๆ ไม่จำกัดเฉพาะสถาบันการศึกษา เช่น สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมือง เพื่อนำองค์ความรู้นั้นมาประยุกต์เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

John W. Creswell. (2003). Research Design:Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches, 2nd Ed. Sage Publication, p.213

- John W. Creswell. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design*, 2nd Edition, Sage Publication, p.78
- David Silverman. (2005). *Doing Qualitative Research*. 2nd Edition, Sage Publishing, p.105
- Earl Babbie. (2002). *Social Research*, 2nd Edition, Wadsworth. Belmont. Calif, p.196
- Rovinelli, R.J., & Hambleton, R.K.. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-related Test Item Validity. *Dutch Journal of Education Research*, 2nd ed. Pp. 49-60